

Order „Jose Marti” dla W. Jaruzelskiego

WARSZAWA (PAP) — Z okazji 40-lecia Ludowego Wojska Polskiego, Rada Państwa Republiki Kuby nadała I sekretarzowi Komitetu Centralnego PZPR, prezesowi Rady Ministrów, ministrowi Obrony Narodowej PRL, gen. armii Wojciechowi Jaruzelskiemu order „Jose Marti”.

Podziękowanie sekretarza generalnego ONZ dla żołnierzy LWP

WARSZAWA (PAP) — Z okazji 40-lecia LWP sekretarz generalny Organizacji Narodów Zjednoczonych Javier Perez de Cuellar przekazał na ręce ministra Spraw Zagranicznych PRL Stefana Olszowskiego list z gratulacjami dla żołnierzy Ludowego Wojska Polskiego.

Uroczyste obchody w Białymstoku

AKADEMIA W BIAŁYMSTOKU
Jednym z głównych akcentów obchodów 40-lecia Ludowego Wojska Polskiego w woj. białostockim, była uroczysta akademia, która w niedzielę, 10 bm, odbyła się w Państwowym Teatrze Dramatycznym im. A. Węgierki.

Spotkanie z gen. Czubryt-Borkowskim

Inf. wł. W ramach obchodów 40-lecia Ludowego Wojska Polskiego sekretarz KW PZPR w Białymstoku Włodzimierz Kotodziejuk i sekretarz KW PZPR — Mikołaj Kozak przyjęli, przebywającego na Białostoku, sekretarza generalnego Rady Ochrony Pomników Walki i Męczeństwa gen. dyw. Czesława Czubryt-Borkowskiego.

Eurorakiety

Wybitny profesor amerykański krytykuje Biały Dom

WASZYNGTON (PAP) — Wybitny amerykański działacz polityczny i uczyony, profesor Marshall Shulman — w wywiadzie nadanym w niedzielę przez sieć telewizyjną ABC — skrytykował plany Białego Domu rozszerzenia za wszelką cenę w Europie Zachodniej nowych amerykańskich rakiet nuklearnych średniego zasięgu.

Odnowa pomników Armii Radzieckiej w Chinach

PEKIN (PAP) — Rząd ludowy położonej w Chinach północno-wschodnich prowincji Heil'ngiang dokonał całkowitej odnowy trzech miejsc pamięci żołnierzy radzieckich poległych w trakcie walki przeciwko japońskim najeźdźcom w tej części Chin. Prace te trwały od czerwca br. Wszystkie trzy miejsca pamięci, tzn. grobowiec, pomnik oraz wieża, zbudowane zostały w stolicy tej prowincji.

Kolejna ofiara „szwadronów śmierci”

HAWANA (PAP). Agencja zachodnie podała, że w Salwadore zamordowano sekretarza generalnego jedynostek federacji „Wyzwolenie” w Salwadore, Santiago Hernandeza. Jego ciało ze śladami tortur wraz ze zwłokami trzech innych patriotów, odnaleziono na jednej z głównych ulic stolicy kraju.

40 rocznica powstania LWP

Nominacje generalskie i odznaczenia w Belwederze

WARSZAWA (PAP). Stało się już tradycją, że co roku z okazji rocznicy powstania Ludowego Wojska Polskiego, odbywa się uroczystość wręczenia nominacji generalskich i odznaczeń sił stojących na straży niepodległości państwa i porządku publicznego.

10 bm. — w przededniu 40 rocznicy powstania Ludowego Wojska Polskiego odbyła się w Belwederze uroczystość wręczenia nominacji generalskich wyróżniającym się przedstawicielom Wojska Polskiego i Milicji Obywatelskiej oraz odznaczeń państwowych 59 przodującym oficerom, chorążym, podoficerom zawodowym i pracownikom cywilnym sił zbrojnych PRL.

Na uroczystości przybyli: I sekretarz KC PZPR, prezes Rady Ministrów, minister Obrony Narodowej, gen. armii Wojciech Jaruzelski, przewodniczący Rady Państwa, prof. Henryk Jabłoński.

Obecni byli: prezes NK ZSL, wicepremier Roman Malinowski, przewodniczący CK SD, wicepremier Edward Kowalczyk, członkowie Biura Politycznego i Sekretariatu KC PZPR, członkowie Rady Państwa, przedstawiciele Rady Krajowej PRON.

W uroczystości wzięli udział marszałek Polski Michał Żymierski oraz członkowie kie-

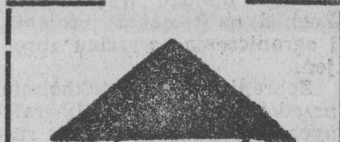
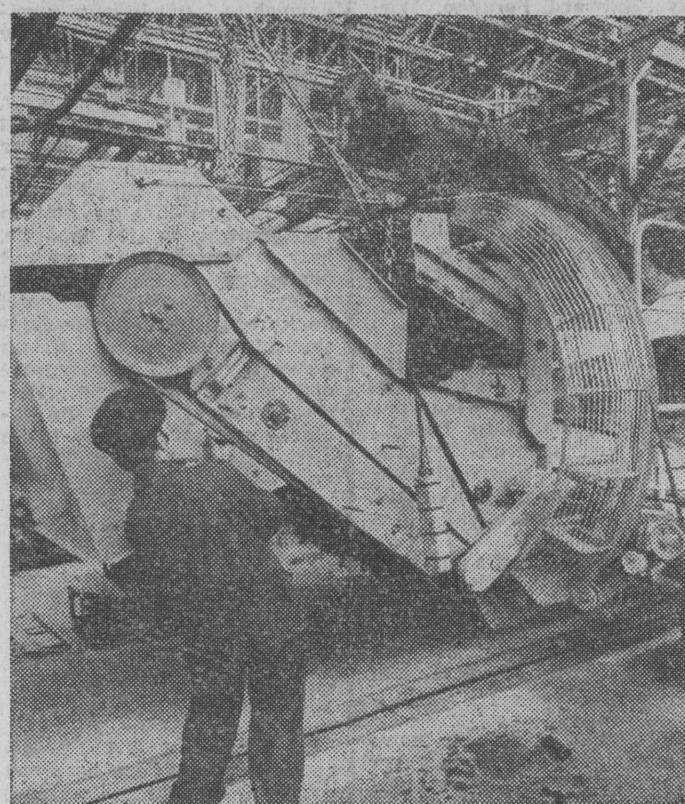
rownictwa MON i ZBOWID. Zwracając się do zebranych Henryk Jabłoński powiedział: Utrwalony od lat wielu obyczajem zebraliśmy się przed dniem Wojska Polskiego w Belwederze, by awansami generalskimi i odznaczeniami państwowymi dać wyraz szacunku dla wartości, jakie w życiu naszej wspólnoty narodowej wnoszą ludowe siły zbrojne. Wartości te ważne są zawsze i w każdych okolicznościach, ale dziś, w warunkach niebezpiecznie złożonej sytuacji międzynarodowej i wciąż jeszcze nie w pełni zakończonych procesów normalizacji w życiu naszego kraju — mają znaczenie szczególne. Wie o tym każdy Polak, który o losach swego kraju myśli trzeźwo i z poczuciem odpowiedzialności.

Rola, jaką odegrali ludzie w mundurach w uchronieniu Polski od katastrofy, która jej groziła w końcu 1981 r. oraz w dźwiganju Polski z kryzysu, korzeniami swymi tkwi w

wydarzeniach odległych o lat 40, w procesie tworzenia się Ludowego Wojska Polskiego nad Oką, którą żołnierska tęsknota wyrażona w pieśni porównywała z królową naszych rzek.

Nikt w Polsce Ludowej nie różnicuje wartości krwi przelanej i bojującego trudu żołnierza polskiego na polach bitewnych II wojny światowej.

ciąg dalszy na str. 2

W Fabryce Maszyn Rolniczych „Agromet” w Strzelcach Opolskich wykonano już zadania produkcyjne. Ogółem w bieżącym roku wartość produkcji wynosi 3,8 miliarda zł, w tym 630 mln. uzyskała się z części zamiennych.

Własnie ze strzeleckiego „Agrometu” pochodzi maszyn do zbioru ziemniaków — jednorzędowe kombajny i kopaczki ciągnikowe.

Dziś Dzień Czytelników

Patriota — postać z książki czy życia?

Nasz cykl publicystyczny pod nazwą DZIEŃ CZYTELNIKÓW trwa. Co kilka tygodni spotykamy się w białostockim budynku redakcyjnym lub przyjeżdżamy do innych miast naszego regionu, np. Hajnówki, Łomży czy Goldapi, aby wspólnie przedyskutować aktualne i ważne tematy.

Dzisiejsze spotkanie Czytelników i dziennikarzy odbędzie się w sali konferencyjnej „Gazety Współczesnej”, a na temat dyskusji wybrałismy PATRIOTYZM. Czynimy to z okazji rocznicy powstania Komisji Edukacji Narodowej, a przede wszystkim — potrzeby odrodzenia moralnego naszego społeczeństwa.

Liżymy, że swój głos na temat patriotyzmu zechcą wnieść przedstawiciele wszystkich pokoleń. Ci, którzy walczyli o Polskę z bronią w ręku, jak i ci, którzy pracują, nauka czy postawą społeczną chcą wzmocnić siłę naszego państwa. Do udziału w dyskusji zapraszamy więc wszystkich. Wyowiedzi i polemiki uczestników naszego spotkania zostaną opublikowane za trzy dni — w piątkowym „Magazynie”.

Spodziewamy się liczego udziału w naszej dziennikarsko-czytelniczej rozmowie. A więc do zobaczenia dziś, o godzinie 16, w budynku „Gazety” przy ul. Wesolowskiego 1 w Białymstoku. (p)

Wyrok na terrorystów z Berna

LOZANNA (PAP) — Korespondent PAP, Edward Dylawski, informuje: Szwajcarski sąd federalny w Lozannie ogłosił w poniedziałek wyrok w sprawie czterech terrorystów, sprawców napadu na ambasadę polską w Bernie w dniu 6 września 1982 r. Florianowi Kruszkiemu, przywódcy grupy terrorystycznej, sąd wymierzył karę 6 lat więzienia Krzysztofowi Wasilewskiemu — 3 lata więzienia, Markowi Michalskiemu i Mirosławowi Plewińskiemu — każdemu po 2,5 roku więzienia. Ponadto oskarżeni zostali pozbawieni prawa wjazdu do Szwajcarii po odbyciu kary. Kruszki na okres 15 lat, pozostali trzej oskarżeni na okres 5 lat. Wszelkim oskarżonym zaloczenia na poczet kary pobyt w areszcie śledczym. Sąd uznał oskarżonych winnymi załoczenia spokoju domowego, bezprawnego pozbawienia wolności, stosowania groźb, wy-

muszenia, szantażu, spowodowania obrażeń cielesnych, szkód materialnych oraz wykroczenia przeciwko prawu o pobycie cudzoziemców w Szwajcarii. W ciągu 10 dni może być wniesione odwołanie od tego wyroku do przewodniczącego nadzwyczajnego sądu kasacyjnego.

Katastrofa samolotu w Birmie

DELHI (PAP) — Poniedziałkowa prasa bengalska informuje, że na lotnisku Maitikylna, koło granicy birmańsko-chińskiej w odległości ok. 1000 km na północny-wschód od stolicy Birmy zbił się samolot dwusilnikowy. Zginęło 9 osób, a 5 zostało rannych. Katastrofa nastąpiła w minutę po starcie. Przyczyn katastrofy nie podano.

Proletariusze wszystkich krajów, łączcie się!

Gazeta Współczesna

DZIENNIK POLSKIEJ ZJEDNOCZONEJ PARTII ROBOTNICZEJ

Nr 236 (10 012) Białystok — Łomża — Suwałki, wtorek, 11.X.1983. Nakład: 104.000 A B Cena 5 zł

Po ustaleniach Biura Politycznego KC PZPR i Prezydium Rządu

Jak zahamować regres w działalności socjalnej?

WARSZAWA (PAP) — O potrzeby socjalne załóg dobitnie upominają się związkowcy na spotkaniu w hucie „Baldon”. W opublikowanych właśnie ustaleniach Biura Politycznego KC PZPR i Prezydium Rządu dotyczących realizacji wniosków z tego spotkania poświęcono — odnotowuje dziennikarz PAP — szczególną uwagę postulatom związkowców w sprawach socjalno-bytowych.

O zwiększeniu zainteresowania tą problematyką, a nową tradycyjną domeną działania ruchu zawodowego, zdecydował również wyraźny regres w spełnianiu funkcji socjalnych przedsiębiorstw w warunkach kryzysu. W 1981 r. odpis na zakładowy fundusz socjalny wyniósł 21 mln zł, w zeszłym roku — już 30,7 mln zł, a do tego jeszcze doszło 7 mln zł przeznaczonych na ten cel przez przedsiębiorstwa

z funduszu załogi. Wzrost środków był więc znaczny, a mimo to rozmiar działalności socjalnej zmalał.

Główny powód — to wzrost kosztów usług socjalnych, a więc i cen oraz odpłatności ze strony pracowników. W rezultacie, np. w czasach skoryzastało w ub. r. ponad 700 tys. osób mniej niż w roku poprzednim i dopiero w br. dzięki znacznemu wysiłkowi organizatorów wypoczynku tendencja spadkowa będzie zahamowana. Nadal jednak daleko nam jeszcze do poziomu rozwoju czasów pracowniczych, który przed laty stawiał nas w czołówce krajów socjalistycznych.

Wielkie spustoszenia spowodował kryzys i brak mecenatu związkowego w dziedzinie kultury zakładowej. Z zakładowego funduszu socjalnego przeznaczono na cele kultury w ub. r. zaledwie 2,1 mln zł. Do końca 1981 r. przestały istnieć 124 zakładowe placówki kulturalne, a w pozostałych działalności ograniczono. W warunkach szczególnie trudnego

dostępu do książki zlikwidowano ok. 500 bibliotek zakładowych. Zmalała liczba amatorskich zespołów artystycznych i kół zainteresowań.

ciąg dalszy na str. 2

36,5 mld zł na FRK

WARSZAWA (PAP) — Zespół II Narodowej Rady Kultury, zajmujący się opiniowaniem kierunków polityki kulturalnej, oceniał 10 bm. zasady i dotychczasowe efekty działania Funduszu Rozwoju Kultury.

Z pozytywną oceną spotkania się zarówno idea tego bezprecedensowego w naszym kraju mechanizmu finansowania działalności kulturalnej, jak i sposób jego tworzenia.

Przyjęcie stałego wskaźnika — 13,6 proc. odpisów od funduszu plac — oznacza uzyskanie stabilnego, niezależnego od możliwości budżetowych państwa i źródła środków finansowych na cele kultury. W tym roku wskaźnik ten dał sumę ok. 36,5 mld zł, natomiast w przyszłym roku szacuje się jego wysokość na 42 mld.

Ełckie spotkania pokoleń

INFORMACJA WŁASNA

W ub. niedzielę rozpoczęło się w ELKU spotkanie pokoleń, zorganizowane przez ZM ZSMP i miejscowy Uniwersytet Robotniczy. Spotkanie zainaugurowała uroczysta akademia poświęcona 40 rocznicy powstania LWP.

Tego dnia młodzieżowe patrole odwiedziły w domach i apartamentach wręczając im dyplomy i karty z pozdrowieniami oraz kwiaty. Odbyły się również spotkania środowiskowe rozpoczynające dekadę kół ZSMP. Uczestniczyli w nich

przedstawiciele władz miasta, kołobatanek, oficerowie Wojska Polskiego. Zebrania miały miejsce zarówno w środowisku młodzieży szkolnej jak i robotniczym. W ich trakcie zasłużeni działacze organizacji otrzymali dyplomy, zaś dawni aktywiści ruchu młodzieżowego — legitymacje honorowego członka ZSMP.

W godzinach popołudniowych w MDK odbyła się akademii. Przybyli na nią, sekretarz KW PZPR Bolesław Dziadziak, przewodniczący WK SD Jerzy Grygo, sekretarz WK ZSL Stefan Sitarowicz, władze ELKu, weterani walk o wyzwolenie narodowe i społeczne, dawni działacze ruchu młodzieżowego, przedstawiciele LWP, mieszkańcy miasta.

ciąg dalszy na str. 2

Oszczędność 20 mln dol. rocznie

PŁOCK (PAP) — Oddanie instalacji glikolu i tlenku etylenu II zamknęło ważny etap rozbudowy obiektów produkcyjnych piókiel „Petrochemii”. Jest to zarazem ostatnia instalacja powstająca w ramach kompleksu Olefiny II. Jej wybudowanie i uruchomienie poprzedziła realizacja 27 obiektów pomocniczych. Wartość kontraktu na budowę instalacji, zawartego, z zachodniemiecką firmą Uhde wyniosła 90 mln marek RFN.

Nowa instalacja pozwoli na zaoszczędzenie około 20 mln dolarów rocznie, przeznaczonych dotąd na import uzupełniający obu surowców na potrzeby naszej gospodarki.

Nowe zwyciężyły w sprawie zatrucia w Zambrowie

Inf. wł. Jak już informowaliśmy w Zambrowie trwa energiczne śledztwo zmierzające do ustalenia przyczyn powstania w tym mieście masowego zatrucia włośniem. Tworzą przesłuchania świadków oraz badanie mięsa, które chorzy zakupili w sklepach PSS.

Dotychczas wykonano ponad 80 prób. W dwóch przypadkach stwierdzono właśnie. Było to mięso, którego część spożył Lucjan K. wraz z synem. Jak stwierdził — mięso to zostało zakupione w handlu spożywczym.

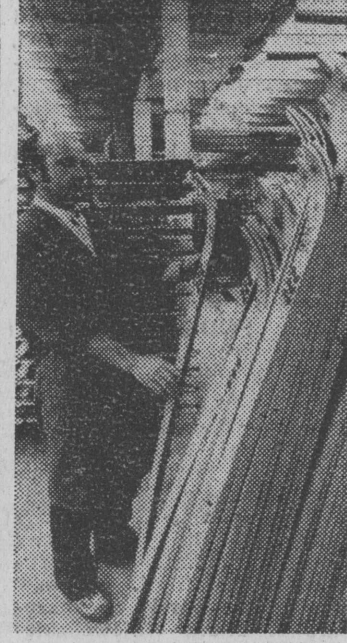
W oddziałach zakaźnych szpitali w Łomży, Białymstoku i Warszawie przebywało wczoraj (10 bm.) po południu 51 osób. Wśród nich znajdowało się 8 pracowników miejscowej masarni, 8 pracowników zambrowskiego Oddziału PSS „Spokem” i 8 dzieci. Życiu wszystkich pacjentów nie zagraża bezpośrednie niebezpieczeństwo. W niektórych natomiast przypadkach zanotowano znaczną poprawę

ciąg dalszy na str. 2

Spotkanie z ludźmi teatru

Inf. wł. W przededniu 30-lecia białostockiego Teatru Lalek I sekretarz KW PZPR Włodzimierz Kotodziejuk spotkał się z zespołem artystycznym. Spotkanie było okazją do zaprezentowania osiągnięć, a także kłopotów, z którymi na co dzień borykają się twórcy i pracownicy teatru. Poruszono m.in. sprawy związane z warunkami socjalnymi środowiska oraz niektóre zagadnienia społeczno-polityczne.

Na ręce zespołu sekretarz przekazał najlepsze życzenia z okazji 30-lecia aktywnej obecności białostockich lalkarzy w kulturze naszego województwa regionalnego. W spotkaniu wzięli także udział — przez WK ZSL Ryszard Niwiński oraz wicewojewoda Jerzy Slezak. (aw)

Około 135 tysięcy par nart wyprodukują w br. młna wytwórnia „PolSport” w Szafarach (woj. nowosądeckie), to znaczy o 45 tysięcy par więcej niż w ubiegłym roku. W tym sezonie rozpoczęła produkcję nowego wzoru nart półwzrostowych o długości 3500 mm i 100 mm, a także nowy typ Compactów.

NA ZDĘCIU: kontrola techniczna nart.

Zapowiedź rozmów Gromyko — Genscher

MOSKWA (PAP) — Agencja TASS poinformowała, że zgodnie z osiągniętym porozumieniem, I wicepremier i minister Spraw Zagranicznych ZSRR Andriej Gromyko spotka się w połowie października w Wiedniu z wicekanclerzem i ministrem Spraw Zagranicznych RFN, Hansem-Dietrichem Genscherem. Spotkanie to odbędzie się zamiast konsultacji, która nie doszła do skutku w czasie 33 sesji Zgromadzenia Ogólnego NZ.

Trochę słońca trochę deszczu

WARSZAWA (PAP). Najbliższe dni będą pod znakiem zmiennej pogody: trochę słońca — trochę deszczu. Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej przewiduje w okresie od 11 do 15 bm. wahań temperatury. Spodziewane jest zachmurzenie umiarkowane, okresami duże z opadami. Wstąpią wahań temperatur maksymalnych od 9-13 st. do 13-18 st. oraz minimalnych od 4-10 st. do 5-10 st. (z możliwością lokalnych przymrozków) do 5-10 st.

PROGNOZY DLA WOJEWÓDZTWA BIAŁOSTOCKIEGO, ŁOMŻYŃSKIEGO I SUWAŃSKIEGO.
DZIS — zachmurzenie duże o kresami opady deszczu. Temp. maks. od 12 do 14 stop. C. min. od 5 do 7 stop. C. Wiatr umiarkowany okresami dość silny pld-zach. i zach.
JUTRO — na ogół bez opadów, temp. bez istotnych zmian.
TJMNINY — Emilia, Aldony. (ms)

W historii czynu zbrojnego narodu polskiego, postać kpt. Władysława Wysockiego — syna Ziemi Białostockiej — zajmuje miejsce szczególne. Stanowi bowiem symbol ciągłości historycznej, męstwa i poświęcenia żołnierza polskiego oraz wierności hasłu ojców naszych „Za Waszą i Naszą Wolność”.

Władysław Wysocki urodził się 24 kwietnia 1908 r. w Bielsku Podlaskim. Wychowywał się w trudnych warunkach materialnych, ponieważ wczesnie utracił ojca. Po ukończeniu szkoły powszechnej, przyjęty został do miejscowego gimnazjum im. T. Kościuszki. Był pilnym i zdolnym uczniem. W czerwcu 1928 r. zdał egzamin maturalny i otrzymał świadectwo dojrzałości. Mimo sugestii naukowców, nie mógł podjąć kosztownych wówczas studiów wyższych. Jesienią 1928 r. rozpoczął naukę w Szkole

jeździec rozpoczął w rejonie Piotrkowa w składzie 19 dywizji piechoty. Mimo ciężkich walk odwrotowych, potrafił utrzymać dyscyplinę oraz zdolność bojową swego pododdziału, powiększonego przez rozbitków 77 pułku. Po wycofaniu się za Wisłę walczył pod Tomaszem Lubelskim i Krasnobrodem, a następnie znalazł się w składzie Samodzielnego Grupy Operacyjnej „Polesie” dowodzonej przez gen. Franciszka Kleeberga. Po rozformowaniu swego pododdziału przedostał się do Lidy, gdzie został inter-

który prowadził do walki (w zastępstwie dowódcy batalionu) kpt. Wysocki. Atak prowadzony był w niezwykle trudnych warunkach terenowych, pod bezpośrednim ogniem broni maszynowej, artylerii i lotnictwa hitlerowskiego. Mimo groźnej sytuacji kpt. Wysocki wykazał zimną krew i wspaniałą postawę dowódcy. Okrzykiem „Za Ojczyznę” własnym przykładem podurwał batalion, który z okrzykiem „hurra” zaatakował wieś Trygubowo, stanowiącą silny punkt nieprzyjaciela uniemożliwiający dalsze natarcie. W pałacej się walił zacięta walka o każdy dom i zagrodę. Hitlerowcy spychani byli na zachodni skraj miejscowości, która została przez Polaków zdobyta. W ten sposób przełamano pierwszą

NA ZDJĘCIU: Bohater bitwy pod Lenino kpt. Władysław Wysocki. Ostatnie zdjęcie kapitana wykonane w Sielcach nad Oką.

cerą, wspaniałego człowieka i gorącego patriotę, uczestnika wojny obronnej 1939 r. oraz bohatera Ludowego Wojska Polskiego, który w pierwej historii wojny bitwie o odrodzone Wojsko Polskiego złożył swe życie w ofierze Ojczyźnie. Za wyjątkowe męstwo i poświęcenie oraz umiejętne dowodzenie wykazane na polu walki, kpt. Wysocki odznaczony został pośmiertnie Srebrnym Orderem Krzyża Virtuti Militari, natomiast Rada Najwyższa ZSRR nadała mu tytuł Bohatera Związku Radzieckiego i przyznała Order Lenina.

Imię bohaterskiego oficera, syna Ziemi Białostockiej nosi obecnie najstarsza jednostka Ludowego Wojska Polskiego — 1 Warszawski Pułk Zmechanizowany. Imię kpt. Władysława Wysockiego przyjęła Szkoła Podstawowa Nr 2 w jego rodzinnej miejscowości — Bielsku Podlaskim oraz Zespół Szkół Zawodowych CZSP w Białymstoku. W szkołach tych powstały Izby Pamięci Narodowej poświęcone kpt. Władysławowi Wysockiemu, a w Muzeum Wojska w Białymstoku znajduje się najbogatszy zestaw pamiętek związanych z bohaterem.

ZYGMUNT KOSZYŁA

Zapasy z zapasami

Marian Sadowski pracuje w tej branży od kilkunastu lat. Zaopatruje w części, podzespoły i surowce białostocki oddział naprawy warsztatów samochodowych. Jednocześnie odpowiada za stan zapasów wszystkich, co w produkcji potrzebne. Nie on jeden, oczywiście, troszczy się o to, by było czym i przy czym pracować, ale wiadomo, że przy trudnościach ze zdobyciem wielu materiałów, taka zaopatrzeniowa ekipa nigdy nie jest zbyt liczna.

Życie uczy chomikowania. I tych przydatnych zawsze, z reguły deficytowych i tych, które potrzebne mogą być w nie wiadomoj przyszłości. Od przybytku głowa nie boli — powie każdy szef produkcji — Szeffa — skomentuje zaraz pan Marian — może nie boli, ale mnie, owszem. Przecież odpowiadam za zawartość magazynu. Z jednej strony muszę mieć pod ręką to, czego potrzebuje warsztat, a drugiej — nie wolno mi trzymać pod kluczem za dużo towaru. Wtedy nazywa się to bowiem zapasami nadmiernymi, a ja natychmiast zbieram reprimendy i obrzykam po kieszeni.

— I bądź tu mądry — ciągnie Sadowski. — Jadę przez Polskę i gdy upoluję chodliwy towar, to biorę tyle ile daję. W sumie jest tych poszukiwanych pozycji kilkadziesiąt, a może kilka tysięcy. A jak zdobędę za dużo i będę miał już trochę „rodzynków”, to i bubił się pozbędzie i coś innego załatwie. Zapasów przybywa więc, bo przecież uzupełniają je dostawy tego co

Na razie jest jednak tylko „Bomis”, który działa inaczej. Zbiera informacje o tym, co gdzie leży i próbuje towar ten puścić na rynek. Nie zmienia to jednak faktu, że wroby nadal zostają przez pewien czas w tym samym magazynie i zawijają stan zapasów. Zresztą skuteczność „bomisowych” zabiegów wcale nie gwarantuje powodzenia. Kiedyś każdy detal miał swój numer katalogowy według Polskich Norm i wszyscy fachowcy w kraju bezbłędnie go ułóżkami na podstawie tej wizytówki. Teraz namiętno się numerów branżowych, które nikomu nie nie mówią. Gdy zaopatrzeniowiec otrzyma podobną ofertę i tak musi ruszać w Polskę, do właściciela zapasów, by przywrócić się o jaką część chodzi.

Najlepsze rezultaty przynosi więc nadal nie posrednictwo wyspecjalizowanych placówek, a doradne kontakty, poczta pantoflowa i zwykły przypadek. Wiadomo, że przepływ informacji tą drogą jest ograniczony. Zapasy rosą w magazynach, często gromadzą te własności rzeczy, których bezskutecznie poszukuje ktoś z sąsiedniego zakładu. Jak długo stać nas będzie na takie marnotrawstwo?

A. POLAKOWSKI

Władysław Wysocki

Podchorążych Piechoty w Komorowie koło Ostrowi Mazowieckiej. Dobrze znosił trudny służby wojskowej. Był jak zawsze systematyczny, zdyscyplinowany i z zapałem przyswajał sobie wiedzę wojskową. Szkołę ukończył w sierpniu 1931 r. otrzymał stopień podporucznika.

Zawodową służbę wojskową rozpoczął w 42 pułku piechoty w Białymstoku, jako dowódca plutonu strzeleckiego. W 1933 r. awansowany został do stopnia porucznika. Trzy lata później przeniesiono go do 77 pułku piechoty, gdzie był dowódcą 1 plutonu dywizyjnego kursu podchorążych rezerwy.

Wybuch wojny zastał por. Wysockiego w 77 pułku w Lidzie na stanowisku dowódcy kompanii cekaemów z którą wyruszył na front. Walkę z hitlerowskim na-

nowany i przebywał w Związku Radzieckim.

Na wiadomość o formowaniu się polskiej dywizji im T. Kościuszki, Władysław Wysocki udał się na tylniast do obozu w Sielcach nad Oką. Jako doświadczony żołnierz i dowódca wyznaczony został na dowódcę 3 kompanii młodziwcy w 1 pułku piechoty. Dowodzona przez niego kompania osiągnęła wysoki poziom wyszkolenia. W lipcu 1943 r. Wysocki awansowany został do stopnia kapitana. 1 września 1943 r. wyruszył wraz z dywizją na front. W tym czasie objął stanowisko zastępcy dowódcy do spraw liniowych w 3 batalionie 1 pułku piechoty. Okres przed bitwą był bardzo pracowity tak dla dowódców jak i żołnierzy. Bitwa pod Lenino rozpoczęła się 12 października 1943 r. Wraz z 1 pułkiem wyruszył do boju 3 batalion,

pozycje obrony nieprzyjaciela. Do odniesionego sukcesu przyczynił się kpt. Wysocki i dowodzony przez niego batalion.

Nieprzyjacieli nie dał jednak za wygraną. Gwałtowny kontratak wsparty artylerią i bronią pancerną, spowodował włamanie się nieprzyjaciela do wsi. Kpt. Wysocki z grupą żołnierzy powstrzymał impet wroga. Atakowany ze wszystkich stron zajął wraz z kilkusetami żołnierzami budynek szkoły i zorganizował obronę okrężną. Był męsko i zdecydowanie w sytuacji, wytrzymał przez okno i w tym momencie otrzymał serię z broni maszynowej. Śmierć ranny padł na podłogę. Gdy jednak Niemcy wiałami się do budynku, dźwignął się i oddał ostatni już strzał z pistoletu. Tak zakończyła się walka i życie kpt. Władysława Wysockiego, doskonałego ofi-

Reportażowy konkurs „Jagusia 83” — rozstrzygnięty

Z udziałem przewodniczącego Zarządu Głównego Stowarzyszenia Dziennikarzy PRL — Klemensa Krzyżogórskiego odbyła się w redakcji łomżyńskiego tygodnika uroczystość wręczenia nagród laureatom ogólnopolskiego konkursu reportażowego pn. „Jagusia 83”, ogłoszonego przez pismo „Kontakty” i Ludowa Spółdzielnia Wydawnicza. Ogółem nadesłano 77 prac o tematyce związanej z problemami życia i pracy kobiet na wsi. Jury w składzie: Klemens Krzyżogórski (przewodniczący), Jan Bijak, Edward Redłowski, Janusz Berner, Stefan Patiak, Stanisław Maciejowski z Warszawy, przegłosowały następującymi laureatami: I nagroda — Wojciech Pielecki z Warszawy (25 tys. zł), II — Alicja Chwałczyk z Lublina. Wyróżnienia natomiast przyznano: Alfredowi Siateckiemu z Zielonej Góry, Jerzemu Sławomirowi Macowi z Warszawy, Marii Kaczyńskiej z Ostrołeki, Zygmuntovi Szychowi z Tarnowa oraz naszemu redakcyjnemu koleździe — Wawrzynowi Kłoskiemu. Wszystkim laureatom — gratulujemy!

Meble z Supraśla

Wkrótce meblowiczy w stylu retro na rynku krajowym! A Stoly i regaly ze świerka do RFN idą jak przysłówowa woda! Szwedzi chcą mieć stoły tylko z sosny

Meblarska Spółdzielnia Pracy w Supraślu chce utrzymać zbył swych wyrobów na zagranicznych rynkach i z trudnym udatę sie jej to pogodzić. Jako surowiec do produkcji posiada bowiem przede wszystkim drewno pochodzące z wiatrolomów i śnieżolomów.

Szwedzi — najpoważniejszy kontrahent MSP — zaczyna krećć nosem. Zauważyli namże kłopoty surowcowe. Bo to i klejona i sztukowana, a i siole drewna niejednolite. W pierwszym półroczu br. kupili 3,5 tys. stołów „Tarnan” z drewna sosnowego i na przyszły rok na razie zamówił 2,8 tys. sztuk.

RFN zakupiła we wrześniu br. 2,2 tys. stołów i regalów z drewna świerkowego. Ten surowiec akurat jest. Przewożenie się następną partię — 1 tys. sztuk. Meble kupowane są w tzw. stanie surowym i bez lakierowania. W przyszłym roku do zagranicznego odbiorcy trafi 37 tys. polek. Nowością w supraskiej Meblarskiej Spółdzielni Pracy jest opracowanie prototypu meblowiczy typu retro. W przyszłym tygodniu zostanie wdrożony do produkcji. Meble tego typu jeszcze w tym roku znajda się na krajowym rynku i beda w cenie po 80 tys. zł za komplet. (ic)

Kto chce wypocząć Zakopane, Wisła, Polanica...

Kto chce wypocząć i nabrać zdrowia, powinien skorzystać z oferty OKRĘGOWEGO BIURA SKIEROWAŃ FWP w BIAŁYMSTOKU. Wielki szczyt wyjazdów urlopowych minął i teraz można w spokoju wypocząć.

Podzwonne dla butli?

Jednym z zatroskanych głosów podczas ostatniego spotkania związkowego Białostockiego była prośba nauczycielki wjejskiej o butle gazowe. Jako młoda matka nie obawiała się pojsk śladem. Siłaczki. Uznała, że i jej rodzina znajdzie nie lepsze warunki bytowe niż w mieście.

A oto prawda. Otrzymała pokój wynajęty u gospodarza. Niestety, nie ma w nim tronu kuchennego, a tu młode dziecko potrzebuje wypić mleko. Liczyła młoda pedagog, że właściciel domu zgodzi się wymurować w pokoju tradycyjna kuchnia. Nie przysłał na taką inwestycję.

Pozostali zabierali o kuchnie gazowa. Czysto, szybko, wygodnie. Jedyny szkopuł — to deficyt butli. Ale nauczycielom podobno przyznano kiedyś preferencje — dano im prawo do posiadania butli, co ograniczono zużycie gazu: jedna butla na starczy na cały rok. Smolna Siłaczka może natrafiały oszczędnie zagrzewać wodę na herbatę. Natomiast nauczycielka zamężna chce mieć ciepłą gazu. Prosi o to przedstawiciele władz. W odpowiedzi słyszy, że nie z tego. Z powodu deficytu gazu w plynie — nawet nowo budowane mieszkania w blokach na trzech kondygnacjach będą wyposażane w trzony kuchenne. Na deskach projektantów już pojawiły się takie kryzysowe „M”. (pi)

Z zagranicy Osuszyć bagna

AP „Nowosti” specjalnie dla „Gazety Współczesnej” Na Białorusi znajduje się unikalny rejon — Polesie. Dosłownie znaczy to „zlepek” wszystkich złożonych struktur bagnistych Europy. Gigantyczna nizina z niezliczoną ilością jezior i bagien ciągnie się na długości prawie 500 kilometrów wzdłuż rzeki Prypeć, która stanowi dopływ Dniepru. Tutaj jest realizowany jeden z największych programów melioracyjnych ZSRR.

Rejon ten od dawna słynął z nieprzebyteknych przeszkaz i straszliwej malarii. Jednakże dążenie aby jak najszybciej odebrać bagnetem urodzajne ziemie, nie na wiele się zdały i przyniosły znaczne straty. Pozbawiona wilgoci gleba zaczęła wysychać, w niektórych miejscach pojawiły się piaski, rozpoczął się proces erozji gleby. Bardzo spadła urodzajność. Dopiero w latach sześćdziesiątych uło się zahamować procesy destrukcyjne, kiedy melioracja była przeprowadzana na podstawie badań naukowych, według zmienionych metod.

Wszystkie prace są prowadzone z uwzględnieniem wskazówek naukowców, którzy opracowali „Generalny schemat osuszenia i zagospodarowania ziemi Niziny Poleskiej”. Plan ten przewiduje między innymi ochronę licznych torfowisk, najwartościowszych z ekologicznego punktu widzenia. Obecnie na Polesiu są trzy rezerwy państwowe, 36 rezerwatów czasowych. Ogólny obszar rezerwatów — 225 tysięcy hektarów, a pod szczególną ochroną znajduje się około miliona hektarów.

Są już widoczne rezultaty nowych rozwiązań, które uwzględniają specyfikę Polesia. Jeżeli w latach sześćdziesiątych na osuszonych torfowiskach zbierano nie więcej niż 16-20 kwintali zboż z hektara, to obecnie gospodarstwa uzyskują 50-60 kwintali.

Cecha charakterystyczna obojętnej gospodarki Polesia jest specjalizacja gospodarstw, która w wielomilnowa poorednia struktury: wielokierunkowa. Badanie właściwości ziem poleskich pozwoliło wyodrębnić kierunek najbardziej perspektywiczny — hodowle zwierząt. Doświadczenia pokazały, że zyczenie gleb torfowisto-bagnistych może doprowadzić do ich zniszczenia. Jednocześnie z gleb tych można uzyskiwać wysokie urodzaje kultur paszowych i wieloletnich traw. Łaki i pastwiska Polesia są bardzo produktywne, przy czym ich urodzajność z upływem czasu, mimo że brzmie to paradoksalnie, nie spada, a wręcz wzrasta.

NA ZDJĘCIU: souchoz „Malecz”, który powstał na terenach osuszonych.

Czytając listy

OBIECANO — NIE PRZYSLANO 23 września br. zgłosiłam telefonicznie do dyspozytora SKR w Supraślu prośbę o wysłanie prasy samobieżnej do zebrania słomy żytniej z pola. Obiecano przysłać ją 25 lub 26 września. Ponieważ w godzinach rannych 26 bm. prasy nie było, zgłosiłam się do dyspozytora osobiście. Dokonał wpisu do książki i wyznaczył termin na 28 września. W wyznaczonym dniu prasy znowu nie było, więc zadzwoniłam do SKR ponownie. Dyrektor poinformował mnie, że o mojej sprawie nie wie i wyznaczył następny termin. I tym razem było to tylko czeze zapewnienia. I października do Zimnoch przyjechały trzy ciągniki do rozrzucaania wapna oraz jeden ciągnik z plugiem. Zastanawiałam się, dlaczego nie przysłano prasy, skoro była odpowiednia pogoda do zbierania słomy?

LIPOWA BEZ SPALIN? Zwracam się z prośbą o utrzymanie zamknięcia dla ruchu kołowego ul. Lipowej w Białymstoku — tak jak jest to obecnie w czasie jej remontu.

Komunikacja w mieście, jak widać, z tego powodu nie uciępiiała, a mieszkańcy odciehneli z ulgą. Jest spokój — i jakie powietrze? Ponadto nadają sklepowi i ich ilość nadają jej jednoznaczny charakter handlowy. Powoduje to dwuznaczność w zachowaniu interesujących kupnem, odwiedzających sklepy z przyzwyczajenia czy chęci poszukiwania nowości. Przechodzenie ulicy w warunkach, gdy jeżdżą po niej samochody, jest bardzo niebezpieczne.

Ruch pieszy i kołowy kolidują w sposób widoczny. Byłoby dobrze, gdyby zakupy można było połączyć ze spacerem po pracy, idąc pasażem pieszym czystym od spalin i bezpiecznym.

CHWASTY ZAMIAST SADU W Sokółce przy ul. Mickiewicza między hotelem a budynkiem bulei ciepłowni znajdował się kiedyś duży.

Esperanckie biura turystyczne Obecnie na świecie istnieje już kilka biur turystycznych, korzystających w swej pracy przede wszystkim z języka esperanto. Są to „Esperantotur” w Polsce, Belgii i Anglii, „Sunak kaj maro” we Włoszech, „Monda turismo” w Austrii i Niemczech, „Internacia Kurtra servo” w Jugosławii i „Kultura Centro Esperantista” w Szwajcarii. Ponadto krajowe organizacje esperanto w Belgii,

Czechosłowacji, Finlandii, Szwecji i na Węgrzech posiadają własne agendy turystyczne. Za pośrednictwem esperanto można porozumieć się z biurami podróży „Serebra” w Czechosłowacji, „EXPRESS” na Węgrzech, „General-tourist” w Jugosławii, „Matur turizm” w Turcji, „Howard travel service” w USA oraz HZTM „Ju venturo” i OST „Gromada” w Polsce. (h)

Studencki Klub Jeździecki

W Białymstoku funkcjonuje klub jeździecki właściwie bez żadnych dotacji, a utrzymuje się z własnych składek i pieniędzy zdobytych za różne usługi, np. zimną organizuje kuligi dla zakładów pracy i osób prywatnych, latem — wczasowy w siódle, zaprzęgi do filmów, a nawet zarabiała sprzedając nawóz konia dla ogrodników i producentów drożdżek.

Główną działalnością klubu jest jednak nauka jazdy konnej, nie tylko dla studentów. W pierwszym roku nauki ostrogi jeździeckie zdobywa ok. 300 osób.

NA ZDJĘCIU: w studenckim klubie jeździeckim w Białymstoku.

CAF — Roman Sieńko

Złote zagadki II wojny światowej

Transport z „Festung Breslau”

Faliliśmy poprzednio o górach i lasach Tyrolu — w głąb których prowadziły tropy zaginionych skarbów. Okazuje się jednak, że to piękne okolice południowej Bawarii nie mają wcale monopolu na złote zagadki. Z podobnymi wyposadzeniami spotkać o wiele bliżej — tuł pod bokiem — naszych odzyskanych w wyniku II wojny starych ziemniakach piastowskich, a ściślej mówiąc w Karkonoszach!

Jest kwiecień 1945 r. W wyniku osobistej decyzji Hitlera, leżący już daleko poza linią frontu Wrocław — zostaje uznany za „Festung Breslau” i ma być broniony do ostatniego naboju i żołnierza. Obłądny to rozkaz, który w żadnym wypadku nie mógł zaważyć na przebiegu ostatnich tygodni wojny. Ale w jego wyniku miasto nad Odrą zamieniło się w pole długotrwałej, krwawej

początku kwietnia tajemniczy konwój. Jak twierdzą naoczni świadkowie, którzy znaleźli się na trasie jego przejazdu — konwój składał się z osobowego, terenowego samochodu wiozącego oficera SS, kilku ciężko wyładowanych ciężarówek, oraz autobusu wiozącego oddział ochrony. Wszystko wskazuje na to, że w ciężarówkach wywożono ze skazanego na zagładę miasta dzieła sztuki, oraz depozyty filii banku niemieckiego, jak wynika ze znalezionych po wojnie dokumentów, te ostatnie składały się z 7 ton złota, zapakowanych w metalowe skrzynie. Konwój posuwał się

przez Dolny Śląsk na południowy-zachód, w kierunku Jeleniej Góry. Co się z nim stało?

I właśnie na to pytanie nikt do dziś nie potrafi udzielić odpowiedzi. Mnożą się natomiast urwane ślady, domniemania, hipotezy. Kolumna jechała podobno tylko nocą (w dzień kryjąc się przed lotniczą obserwacją w przydrożnych lasach) i po trzech dniach dotarła do miejscowości Marcewice, oddalonej o kilka kilometrów od Jeleniej Góry. W każdym razie tutaj widziano ją po raz ostatni „w pełnym składzie” — to

Ciąg dalszy na str. 4

Transport z „Festung Breslau”

ciąg dalszy ze str. 3

znaczy z wyładowanymi tajemniczymi ładunkami ciężarówkami. Co dalej?

Istnieje domniemanie, że dowódca transportu, który dojechał do komunikatorów radiowych o przebiegu walk, doszedł do słusznego wniosku, iż dalsze przedzieranie się na zachód jest pozabawione wszelkich szans. Zresztą w tym mniej więcej czasie wojska radzieckie forsowały już Odrę i Nową Łudycę — uderzając pancernymi kolumnami w kierunku Berlina. Względnie spokojnie było jeszcze po drugiej stronie Karkonoszy — w Czeskosłowacji, gdzie znajdowały się duże grupowania nie pobitych dotąd oddziałów Wehrmachtu. Mogli podjąć służbę w tej sytuacji decyzję o zmianie kierunku ucieczki na południe.

Dostać się tam można było dwiema drogami — przez Przełęcz Karkonoską (choć prowadząca tamtędy droga, budowana przez jeńców alianckich nie była ukończona), lub przez Przełęcz Jakuszycką i Okraj. Problem w tym, że na żadnej z tych tras nie było znośnego takiego konwoju, nie zauważono go też w żadnej z miejscowości na terenie Czeskosłowacji. Logiczny wniosek, że transport pozostał na terenie Dolnego Śląska.

A jego ładunek — po prostu zniknął, według wiarogodnych źródeł zamieszkałych tamte okolice autochtonów a także m.in. Polaków zwiezionych tu na roboty przymusowe — puścił, porzucając ciężarówkę odkrytą na tzw. przełęczce w rejonie Grabowca u Dobrego Źródła. Wszystko więc wskazuje na to, że w najbliższej okolicy musiano ukryć skarb wywiezione z Wrocławia. Szkoła w tym, że mimo wieloletnich poszukiwań, prowadzonych przez amatorów i przy pomocy władz miejscowych dotychczas ich nie odnaleziono.

Są natomiast liczne przypuszczenia. Ładunek można było schować w podziemiach odległego o 2 km. Od miejsca ostatniego postoju „pełnego” konwoju — zamu Grodna. Był on w tym czasie silnie

strzeżonym obiektem, szczególnie odizolowanym przez kordon posterunków SS-mańskich. Penetracja łochów nie jednak nie przyniosła. Inna wersja zakłada, że transport dojechał cało w okolice Sosnowki Górnej i jego zawartość została „zamelinowana” właśnie tam — gdzie w okolicach Dobrego Źródła (może zatopiona w jakimś jeziorze). Fakt — faktem że przed parą laty, przy kopaniu ujęcia wody pitnej w tym rejonie, odnaleziono magazynek cennych przedmiotów, m.in. wyrobów ze srebra. Ale mógł być „prywatnie” ukryty któryś z właścicieli okolicznych majątków ziemskich zanim zbiegł przed frontem. W każdym razie nie było to 7 ton złota!

Są i inne hipotezy. Niektórzy twierdzą, że skarb zakopano w pobliżu tzw. szwedzkiej skały — w polowie drogi pomiędzy Grabowcem a Przełęczą Karkonoską. Po wojnie opowiadano też, że jakiś transport — (ten czy inny?) — zatrzymał się w majątku hrabiego Matuszki w podsudeckiej wsi Miłków. Tam metalowe skrzynie z nieznaną zawartością zatopiono na wozach konne, które z grupą francuskich jeńców pojechały w kierunku Bierutowic. Wcześniej podwoły wrocły puste. Zniknęli też jeńcy, których rzekomo po zakopaniu skrzyń rozstrzelano.

Odnotowujemy jeszcze jedną poszlakę. Są tacy którzy twierdzą, że konwój ciężarówek zatrzymał się we wsi Marczow położonej koło zapory wodnej na Bobrze (Pogórze Iżerskie). Mieszkańcy osady zmuszono aby na kilka dni, opuścili swoje domy. Gdy wrócili — nie było śladu po ciężarówkach i ich ładunku. Może go zatopiono w rejonie wspomnianej zapory?

Sprawę komplikuje fakt, że obok Marczowa znajduje się druga wieś o podobnej nazwie — Marczwa (wówczas miały one jednakowo brytanickie nazwy niemieckie) i dziś po latach, nie bardzo wiadomo, o którą miejscowość chodzi. A z Marczy i Marczowa jest jednakowo blisko do... zamku Grodna. Koło się więc zamyka...

TADEUSZ STĘPIEN

Wydawnictwa MON

Historia i dzień dzisiejszy

Zalicza się do czołowych polskich wydawnictw. Powstało w maju 1947 roku i przyjęło nazwę „Prasa Wojskowa”. W pierwszych latach po wojnie wydawało nie tylko książki o tematyce wojennej; było również wydawcą publikacji adresowanych do każdego czytelnika.

W 1952 r. dotychczasową nazwę zmieniła na Wydawnictwo Ministerstwa Obrony Narodowej, a także przenosi się do nowo wybudowanego budynku przy ul. Grybowskiej 77 w Warszawie. Od tego roku wydawnictwo ma już swój profil pracy, a ogólny kształt się w trzech kręgach tematycznych: ogólnowojskowej i technicznej, historyczno-wojskowej oraz literatury pięknej i dokumentalnej.

Dotychczas z tego wydawnictwa wyszło 6860 tytułów o łącznym nakładzie 196 mln egzemplarzy.

Trzy podstawowe kierunki tematyczne określił podział pracy między redakcje. Tematykę ogólnowojskową i techniczną prezentują encyklopedie i słowniki wojskowe, wydawnictwa paramilitarne oraz książki techniczne. Z tego kręgu uznano zdobyć sobie: „Encyklopedia techniki wojskowej” i „Leksykon wiedzy wojskowej”. Publikacje z tego działu reprezentuje m.in. seria „Sowy” i wychodząca od 1964 r. seria albumowa książek technicznych.

W dziale historyczno-wojskowym ukazywały się m.in. „Polski czyn zbrojny w drugiej wojnie”. Od 1981 roku wydawane jest seria „Historyczne bitwy”.

Trzeci dział prezentuje beletrystykę, pamiętniki i wspomnienia a także literaturę faktu. „Żołty Tygrys”, „Sensacje 20 wieku”, „Labyrint” — to przykłady najpopularniejszych serii z tego działu. W 1978 r. powstała seria „Biblioteka Bellony”, która ma za zadanie przedstawianie tematyki wojennej w beletrystyce. Tutaj ukazywały się „Komu bije dzwon” Ernesta Hemingwaya. Z literatury pamiętnikarskiej wydano wiele wspomnień polityków i oficerów z drugiej wojny światowej.

Wydawnictwo MON do swojej działalności wydawniczej dodaje upowszechniającą. Stąd liczne kontakty z zakładami pracy, cykle imprez czy też wprowadzanie książek do klubów czytelniczych.

Obserwacje

Umieć planować

Kiedy robię zakupy w czeskim warzywniaku czy w sklepie spożywczym, widzę, że każda gospodyni wyciąga kartkę z listą rzeczy, którymi chce wypełnić siatkę. U nas zdarza się to rzadko. Przywykliśmy stać w każdej kolejce, nie pytając o sprzedawcę.

Nie mamy niestety, wykształconych zdolności do planowania, zaś kryzys jeszcze pogłębił naszą niechęć do programowania czasu. Teraz, kiedy próbujemy wydoszcznić się z dotk. powinniśmy zacząć przyswajać sobie umiejętność organizowania pracy domowej i zawodowej. Sztuka ta dotyczy wszelkiego działania, w organizacjach społecznych także. Zakładowym związkiem zawodowym, które tworzymy w nielubianych warunkach — może grozić swoisty upadek, wynikający z braku programu działania.

Z moich kontaktów ze związkowcami wynika, że społecznikom starczyło energii na doprowadzenie do rejestracji związku i dokonanie wyboru władz, ale później nastąpiła cisza... Blogi stan, przerywany co najwyżej potrzebą wypłaty zasiłku statutowego, rozpatrzania podania o zapomnienie czy odwołania niesłusznego ukarania pracownika. Słowem — działanie od przypadku do przypadku.

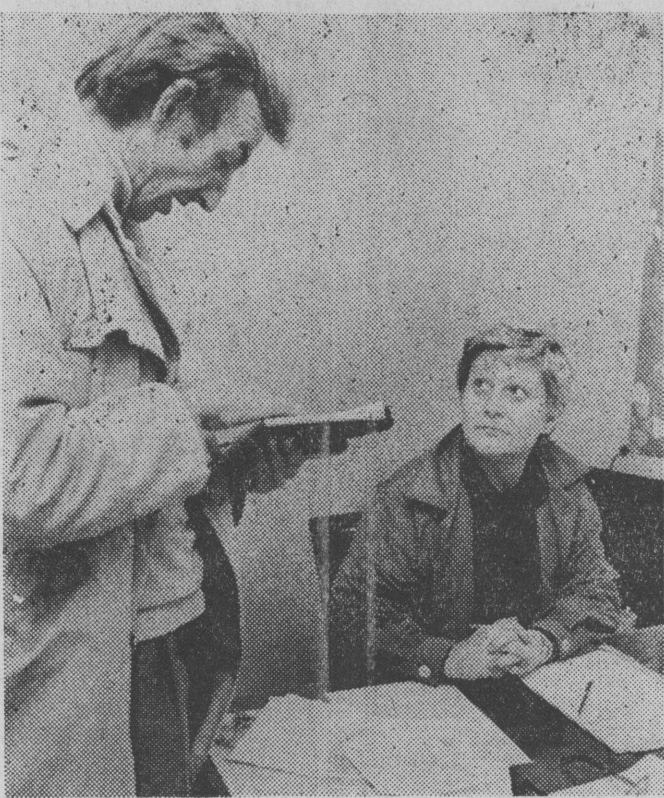
Oczywiście nie są to jedyne obserwacje. W niektórych zakładach bogata dokumentacja, obrazująca kilkumiesięczną działalność związków. Poznawaliśmy mądre opracowane programy pracy, regulaminy, harmonogramy, preliniarze. Ale, niestety, częściej bywa odwrotnie.

Wynika to z różnych przyczyn. Niebłaha sprawa jest fakt, iż w zakładach nowych związków znaleźli się na ogół ludzie, którzy nigdy dotąd nie działali ani w ruchu zawodowym, ani w innych organizacjach społecznych. Bardzo wielu członków zarządu, a nawet przewodniczących — to robotnicy z produkcji, ludzie wyróżniający się zdecydowaniem w bronieniu pracowników, ale nie nawykli do konstruowania programów, rejestrowania różnic rozliczeń itp.

W byłych związkach branżowych i „Solidarności” swoisty reżim organizacyjny narzucały władze centralne. One wyznaczały terminy opracowania planów, nadesłania sprawozdań, bilansów itp. Teraz nie ma żadnej „góry”, która rozliczałaby działalność poszczególnych organizacji zakładowych. Nowa sytuacja ma oczywiście wielkie zalety. Stwarza warunki do rzeczywistości, a nie tylko ujętej w nazwach — samorzadności i niezależności, ale grozi rozprężeniem dyscypliny związkowej, bezwładem organizacyjnym i biernością.

Oczywiście, może to być potraktowane jako przedwczesne krakanie, ale myślę, że to niepokój podziela inni związkowcy. Przecież nie możemy wiecznie narzekać na złą organizację pracy wokół nas i zwałować winę na innych. Przystojenie tej sztuki jest możliwe na każdym, nawet najmniejszym szczeblu.

H. VANKOWA

NA ZDJĘCIU: przewodnicząca zarządu — Wanda Marcinkowska omawia jedną z kwestii sprawy związku. FOT. Z. LENKIEWICZ

działach, zastanowimy wspólnie z dyrekcją, KZ partii, samorządem. Zważywszy na technologię, trudno o radykalną poprawę, ale może coś pozytywnego wymyślimy.

Na pewno czeka nas wiele pracy, gdyż cała masa potrzeb tkwi w przemyśle włókienniczym. W reprezentowaniu i bronieniu interesów pracowników istotne znaczenie będzie mieć powstanie federacji, do której zgłosiliśmy swój akces.

Przez dłuższy czas rozmawiamy jeszcze o miejscu i roli ruchu związkowego w zambrrowskich zakładach. W tej chwili skupia on 19,5 procent załogi. Jeszcze mało w stosunku do ogółu zatrudnionych. Jednakże znacznie więcej niż trzy miesiące temu i — o czym jestem przekonany — będzie więcej po następnych miesiącach. Bo podejmowane i pomyślnie rozwiązywane przez zarząd związku tematy społeczne, coraz liczniejsze w lokalu związku wizyty pracowników, wywołujące deklaracje, dowodzą o przekonaniu się do nowych związków i rosnącym przeświadczeniu o potrzebie jego działania.

RYSZARD KLIMASZEWSKI

yna Zaremba są na co dzień wśród robotnic, wysłuchują ich uwag, aby następnie przekazać je na zarząd. Z kolei zarząd związku rozważa sposoby rozwiązania poszczególnych problemów z dyrekcją i samorządem pracowniczym.

Taką, pozytywnie rozwiązana sprawą, co — oby nie zapeszyć — wpłynęło na zahamowanie odpływu ludzi z zakładów była podwyżka płac, dokonana na wniosek zarządu zakładowego związku zawodowego, Mianowicie — przy określeniu konkretnych zadań jednostkowych — wprowadzono premie motywacyjną głównie w zawodach wiodowych. Fakt ten umożliwił też przyjęcie dodatkowych zadań w ramach umowy z resortem. W rezultacie wzrosło wykorzystanie parku maszynowego i tym samym wzrosła produkcja, a zarazem wzrosły zarobki o 25—30 procent. Jedną z przadek wyciągnęła nawet 23 tysiące złotych.

— W tej chwili — mówi Wanda Marcinkowska — opracowujemy informację dla załogi o wynikach naszego spotkania z Zespołem Opieki Zdrowotnej. Udało nam się załatwić kilka ważnych spraw — dodaje z satysfakcją — okazując pismo dyrekcji ZOZ.

Otóż miesiąc temu Prezydent Zarządu Związku wspólnie z przedstawicielami wydziałów dokonało oceny sytuacji socjalno-bytowej załogi ZPB. W dyskusji padło sporo krytycznych uwag pod adresem Międzyzakładowej Przychodni Przemysłowej. Stwierdzono między innymi niedostateczną obsługę chorych, nieprzestrzeżenie przez lekarzy godzin pracy. Postulowano przedłużenie czasu przyjęcia pacjentów do godziny 18, przedłużenie czasu pracy gabinetu fizykoterapii, wprowadzenie dyżurnych przychodni w wolne soboty i poczynienie innych usprawnień w celu lepszej opieki nad ludźmi pracy. Dyrekcja ZOZ przyjęła te postulaty do natychmiastowej realizacji.

Zaledwie w trzy miesiące od podjęcia działalności, związek zawodowy w Zambrrowskich Zakładach Przemysłu Bawełnianego odnotował więc dwa istotne dla załogi przedsięwzięcia. A przecież w tym czasie zarząd związku załatwił i załatwia wiele pomniejszych, lecz także ważnych spraw. I tak, zaopiniował i zadbał o letni wypoczynek o około pół tysiąca dzieci pracowników, rozpatrywał wnioski o skierowanie do sanatoriów, udzielenie zapomóg bezwrotnych i pożyczek miesz-

Dwa głosy, jedno życie

Sądząc z przebiegu dyskusji podczas związkowego spotkania w Katowicach, jak też z sygnałów napływających z różnych przedsiębiorstw w kraju, niemiernie ważnym zagadnieniem jest ukształtowanie właściwych relacji między związkami zawodowymi, a samorządem pracowniczym. W dotychczasowej praktyce występuje wiele pozytywnych zjawisk, ale nie brak też sporów wynikających z niepełnej znajomości kompetencji tych organizacji. Gorzej się dzieje, gdy różnice zdań pogłębiają nadmierne ambicje, zadziorność, chęć wykazania swej wy-

plecza daje się ludziom we znaki szczególnie w zimie. — W ogóle, spraw do załatwienia jest dużo. Zaopatrzenie w odzież, kłopoty z dozwozami, ztargami z kierownictwem... Jak to w budownictwie. Załatwienie tych spraw ma zasadnicze znaczenie dla przebiegu produkcji, a zarazem dla przekonania ludzi do związku zawodowego. Jak dotychczas bowiem, do organizacji należy tylko 160 pracowników na 1200 zatrudnionych.

Mówi przewodniczący Rady Pracowniczej LPB inż. Teodor Antypow. — To prawda, że

Partnerstwo znaczone mieszkaniem

zości. Tego rodzaju stanowiska szkoda bowiem interesem załogi i społeczeństwa. Jak zatem w naszym regionie, na przykład w Łomżyńskim Przedsiębiorstwie Budowlanym, układają się stosunki związkowców i samorządowców? Z tym pytaniem zwróciłem się do przewodniczących obu organizacji.

— W zasadzie — odpowiada przewodniczący zarządu zakładowego związku Jan Zaremba — nasza praca dopiero się rozkręca. Nie za wiele więc było momentów współdziałania. Ale zainteresowaliśmy się wspólnie z radą pracowniczą sytuacją na budowach między innymi w Wysokim Mazowieckim i Zambrowie. Rozpatrywaliśmy też razem podwyżkę płac, po której jest parę odwołań, nie wiem dlaczego skierowanych do rady pracowniczej.

— Jak dotychczas nie ma między nami nieporozumień, chociaż rada wytyka nam za mało zainteresowanie się warunkami pracy załogi. I chyba ma rację. A warunki socjalne poza stolarnią czy „Fadomem” są złe, zwłaszcza na budowach. Brak odpowiedniego za-

naszym przedsiębiorstwie dopiero się kształtuje związek zawodowy. Nie więc dziwnego, że ludzie zwracają się ze swymi sprawami do rady pracowniczej. Ale to nie oznacza, że zastępujemy lub chcemy zastępować związek, który przecież powołano do obrony interesów załogi. Tymczasem, mimo zaproszeń przedstawicieli związku nie wzięli udziału w wyjeździe na budowy w Grabowie, Grabowie i Kolnie. Nie wzięli też za siebie zarząd związku do sprawy płacowej chociaż przekazaliśmy mu odpowiednie materiały. A że jest czynny się zając niech świadczy fakt, iż pracownik z dwuletnim stażem dostaje 1200-złotową podwyżkę, a drugi, po 10 latach pracy tylko 600-złotową. W przeciwnieństwie do związku zgłosiliśmy w dyrekcji protest więc ludzie kierują do nas swe kroki.

— Nie chcemy wtrącać się do spraw związkowych. O proszę, tu mam wypisany zakres kompetencji związku i samorządu. Uważam, że nasza współpraca utoży się w interesie załogi i przedsiębiorstwa. Jednakże zarząd zakładowy związku zawodowego musi wziąć za to solidne roboty, gdyż problemy nagła, a czas ucieka. (rk)

związków zawodowych znalazło się 40 procent zatrudnionych.

Dobrze rozwija się ruch zawodowy w spółdzielczości pracy, przemysłu drzewnym, odzieżowym, rejonach dróg publicznych, mleczarstwie i

ków. Z przytoczonych liczb wynika, że tylko w 28 zakładach nie zorganizowały się jeszcze grupy inicjatywne.

Rejestracja związku w sądzie nie jest ostatnim etapem organizacyjnym. Rzeczywista działalność można podjąć po

procent, choć rozmianie może to wyglądać w poszczególnych związkach. W niektórych organizacjach wybory wygrywa członkowie PZPR lub stronnicy politycznych. Stanowią oni w sumie 35 procent wśród wybranych członków władz związkowych. Jest to wskaźnik niemały, wskazujący, że bezpartyjni często oddają swe głosy na ludzi z legitymacją PZPR.

Co trzeci pracownik w związku

spółdzielczości większej. Stopniowo zapełnia się mapa, pokazująca w których zakładach działają związki zawodowe. Wśród 470 przedsiębiorstw lub instytucji, w których z punktu prawnego mogą istnieć związki — sad w Suwałkach zarejestrowało 292 organizacje. W 150 zakładach działają komitety założycielskie, które przygotowują do zarejestrowania tworzonych związków.

Po nauczycielach, kolejną grupą zawodową zajmują załogi PGR i innych zakładów rolnych. W tej branży w

wyborze władz związku. Akt ten mają za sobą członkowie 248 organizacji zakładowych.

Jakich działaczy wyłaniają związkowcy w tegorocznych wyborach? Tych, którzy rokują nadzieję, że najlepiej będą reprezentować interesy pracowników. Wybory wygrywa na ogół związkowcy, nocejąca, ludzie, którzy nie mają za sobą doświadczeń w

W zambrrowskiej „bawelnie”

Obecność bardziej dostrzegana

Ponieważ do zakładów trafiają akurat w momencie zmiany zmian pierwszej z drugiej, myślę więc, że dobrze w pierwszej kolejności odwiedzić zarząd związku zawodowego. Od stanowisk pracy zmierzam ku portierni kilkadziesiąt kobiet, z których na pewno niejedna skieruje swe kroki do związku. Przecież — jak wiem — ta największa w ZAMBROWIE załoga robotnicza boryka się z wieloma kłopotami zarówno w pracy, jak i w życiu osobistym, rodzinnym.

Ala w pokoju związkowym jest spokojnie, co — z drugiej strony — ułatwia mi rozmowę z przewodniczącą Zarządu Zakładowego — Wandą Marcinkowską. — Czyżby — pytam — włókienniki i włókiennice zambrrowscy — nie przekłamali się jeszcze do odradzającego się ruchu zawodowego? Przypominam, że kiedy byłam ostatni raz w zakładach w końcu czerwca, do związku zapisało się 194 osoby, bardzo mało, jak na tak dużą załogę. Inna rzecz, że w „bawelnie” dopiero co powstał związek i po wyborach zarządził się w nowym lokum zarząd, przejmował dokumentację po starych związkach, tworzył program działania.

Przewodnicząca zarządu, a później naczelny dyrektor — Czesław Zagdański, rozwiewają mój niepokój. Dowiaduję się, że kiedy byłam ostatni raz w zakładach w końcu czerwca, do związku zapisało się 194 osoby, bardzo mało, jak na tak dużą załogę. Inna rzecz, że w „bawelnie” dopiero co powstał związek i po wyborach zarządził się w nowym lokum zarząd, przejmował dokumentację po starych związkach, tworzył program działania.

prawdę wpływającymi codziennie deklaracjami pracowników zakładów o przystąpieniu do związku zawodowego. — A ten przejściowy spokój — mówi — nie oznacza, że załoga nas nie dostrzega. — Na przykład gdyby pan odwiedził nas wczoraj, mielibyśmy przez cały dzień wprost urwanie głowy. — Z czym przychodzi ludzi? Z rozmaitymi sprawami, i z takimi, które można załatwić bez naszego udziału. Z jakimi? Na przykład, żeby uzyskać u mistrza czy kierownika okolicznościowy urlop. Ale to chyba też pozytywne zjawisko w rozwoju związku, bo świadczy o rosnącym do niego zaufaniu. Jak włączy się związek, to i pomoże...

— A czy pomoże? — Staramy się spełniać ludzkie życzenia. Nie tylko poprzez wysłuchiwanie ludzi w tym pokoju. Członkowie zarządu, jak tkaczki Bogumiła Pawlak, Krystyna Szepeńska czy prządka Lu-

Coraz większe zaufanie

Zaledwie dziesięć miesięcy upłynęło od zarejestrowania w sądzie NSZZ Pracowników Województwa Przedsiębiorstwa Handlu Wewnętrzne w Białymstoku, a już można pozytywnie ocenić jego rolę w zakładzie.

prac programowych. Zajmują się m. innymi opiniowaniem podziału wydatków na czasy, kolonie, obozy itp.; ustalaniem częstotliwości korzystania z wczasów z uwzględnieniem osób samotnych i wielodzietnych. Przyjęto, że wszystkie dzieci pracowników bez żadnych wyjątków mogą korzystać z kolonii i różnych imprez za dopłatą z funduszu socjalnego.

Członkowie komisji wspólnie z pracownikami działu socjalnego decydują o rozdzielaniu paczek żywnościowych i artykułów deficytowych, odzwierciedlają również emerytów i rencistów.

Dzięki staraniom Związku, dyrekcja wypożycza swoim pracownikom, w przypadku uzasadnionej potrzeby, samochód. Podziału zapomóg z funduszu socjalnego i związkowego dokonuje tylko komisja związkowa.

W porozumieniu z dyrekcją rozpoczęto przegląd warunków pracy załogi i wypracowywanie form obrony godności pracownika, handlu, poprawy obsługi klientów, gospodarności — co ostatecznie ma wpływ na wyniki ekonomiczne. Korytrowane są również bazy żywnościowe, jak stołówki i bufety. Ostatnio zorganizowano bufet przy magazynie obojczywym.

Członkowie komisji opinują też wnioski, dotyczące przeszerogowania i awansowania pracowników, nadzoru działalności „kasy zapomogowo-pożyczkowej. Komisja kultury fizycznej przygotowywała ostatnio, na 1 października br., spartakiade zakładową.

Wszyscy pracownicy WPH mogą na bieżąco śledzić działalność swego związku, gdyż na tablicy w korytarzu biura są umieszczone ogłoszenia, komunikaty i podjęte uchwały. (SA)

Łączą się komunalni

Pracuje w każdym mieście są przedsiębiorstwa gospodarki komunalnej. Zatrudniają one pracowników przeróżnych zawodów — od plastyka i hydraulika po grabarza i droźnika. Wielozawodowość towarzyszy duże rozproszenie terenowe, co nie sprzyja właściwemu traktowaniu pracowników.

Tak można by wyłumać, że fakt, iż nowe związki dobrze zadomowily się w przedsiębiorstwie gospodarki komunalnej. Obecnie trwają przygotowania do utworzenia federacji związków pracowników komunalnych. Działają 22-osobowy Komitet Założycielski.

W jego skład wchodzi m.in. Henryk Suszczyński — operator spycharki, przewodniczący Związku Zawodowego Pracowników Komunalnych Województwa Przedsiębiorstwa Robot Inżynierskich z siedzibą w Olecku. Mówi on, że do 15 września chce zgłosić się w federacji 400 związków zawodowych, do których należy łącznie 50 tys. pracowników gospodarki komunalnej. (pl)

